

27.3.69

אזכרה לראש הממשלה לוי אשכול  
מפי שלונסקי

גב' מרים היקרה, משפחת אשכול השרויה באבלות של יתמות. כבוד  
הנשיא, כבוד ראש הממשלה, כבוד יו"ר הכנסת, כבוד השרים קהל  
נכבד.

מעודי לא היססתי כבערב זה לקבל עלי מלאכה זו של דיבור שאינני  
סירון בה, אך סירון אני בהגדרת דברי יזכור כל שכן לראש ממשלה,  
הרומן שבין משוררים לשליטים רומן מסוּך וטוב שהיה על פי הרוב  
רומן בלתי מוצלח. היריבות הזאת מהצלחתו של רומן זה בין כהן לנביא,  
משורר או מלך, צמחה התרבות האנושית. אינני יודע איך היתה דמותה  
של תרבות העולם, לא נביאינו היו בשלום עם סלכינו. אצלנו ובעולם  
בשעה שהגענו לרמה איזה שהוא היפוך לטובה הזדהות, בא הסתואות  
של התרבות והדוגמא ברית המועצות. רומן. אלפיים שנה היינו עם  
.....

נמשכות בתחילתה של המדינה, נותנים את האותות עוד לא שבענו,  
עוד לא התרגלנו עוד לא הסתגלנו למלכות כדי לתת לקיסר את אשר לקיסר  
ולשמים את אשר לשמים. עדיין אבחנו נותנים לקיסר מה שיש לתת  
לשמים ושכחנו את השמים. אם אינני טועה בארצי זאת בסלכותי זאת  
כיהודי אחרי אלפיים שנה, לא זכיתי שתאריך הרוחני תאריך של כך  
וכך ליהודה הלוי ולמח"ל ואפילו לביאליק בזכה למעמד מטלכתי גדול,  
כמו, המעמדות והמעמדים המפוארים לכבוד כוחנו הבלתי רוחני.  
ומשום כך התלבסתי מאד לבוא הערב להספיד ראש ממשלה. אבל, ניתנה  
לי הכותרת, הצד האנושי. זה כמעט ארתי דסתרי" אנו חיים בתקופה  
של דהומניזציה ריבויה דעת, רבוי דהומניזציה. ריבוי כוח מכל שכן,  
ריבוי מדע, ריחוק מן האסן. ריבוי שררה מכל שכן. וכשאני רואה  
גילוי של הומניות בשליט אני חש אותה צמרמורת נעימה שחש אדם  
בפני גילוי של אכזבה נעימה.

אני רואה את העולם הזה ואני רואה דוגמה לדהומניזציה, יזכור לראש  
ממשלה שמת. אתם יודעים, סבתא שלנו, סבתות הנפלאות העצובות החכמות,  
כפופות אהבו אותנו מאד כילדים וכנכדים, וכשהיינו פוכיחים קצת  
פקחות קצת עילאיות, פלאי הילדות, ילד פלא. היתה סבתא מרוב נחת  
אוסרת "ארהרט מיניסטר שקופ" היא לא אמרה "רטה קופ של הגוים  
סוילנא, של הרמב"ן, היו לנו קפ, אבל געגוענו לגינוני מלכות  
התבטאו בפטוקים הנכבדים הנפלאים האלה של סבתא "ראתה מיניסטר שקופ"

The first part of the report deals with the general situation of the country. It is noted that the weather has been very dry and hot, and that the crops are suffering. The government has taken steps to provide relief to the people, and it is hoped that these measures will be successful.

The second part of the report deals with the financial situation of the country. It is noted that the government has a large deficit, and that the public debt is increasing. It is suggested that the government should take steps to reduce its expenditure, and to increase its revenue.

The third part of the report deals with the social situation of the country. It is noted that there is a large amount of poverty and suffering, and that the people are very discontented. It is suggested that the government should take steps to improve the social conditions, and to provide relief to the people.

The fourth part of the report deals with the political situation of the country. It is noted that there is a large amount of corruption and mismanagement, and that the people are very dissatisfied with the government. It is suggested that the government should take steps to reform itself, and to improve its administration.

The fifth part of the report deals with the military situation of the country. It is noted that the army is very weak, and that the country is in danger of invasion. It is suggested that the government should take steps to strengthen the army, and to improve its equipment.

The sixth part of the report deals with the foreign situation of the country. It is noted that the country is in a very difficult position, and that it is being surrounded by enemies. It is suggested that the government should take steps to improve its relations with its neighbors, and to seek peace.

The seventh part of the report deals with the education situation of the country. It is noted that there is a large amount of illiteracy, and that the people are very ignorant. It is suggested that the government should take steps to improve the education system, and to provide more schools.

The eighth part of the report deals with the health situation of the country. It is noted that there is a large amount of disease and suffering, and that the people are very weak. It is suggested that the government should take steps to improve the health system, and to provide more hospitals.

The ninth part of the report deals with the agriculture situation of the country. It is noted that the crops are suffering, and that the people are very poor. It is suggested that the government should take steps to improve the agriculture system, and to provide more seeds and tools.

The tenth part of the report deals with the industry situation of the country. It is noted that there is a large amount of unemployment, and that the people are very poor. It is suggested that the government should take steps to improve the industry system, and to provide more jobs.

The eleventh part of the report deals with the commerce situation of the country. It is noted that there is a large amount of poverty and suffering, and that the people are very discontented. It is suggested that the government should take steps to improve the commerce system, and to provide more relief.

The twelfth part of the report deals with the justice situation of the country. It is noted that there is a large amount of corruption and mismanagement, and that the people are very dissatisfied with the government. It is suggested that the government should take steps to reform the justice system, and to improve its administration.

The thirteenth part of the report deals with the public works situation of the country. It is noted that there is a large amount of poverty and suffering, and that the people are very discontented. It is suggested that the government should take steps to improve the public works system, and to provide more relief.

The fourteenth part of the report deals with the general situation of the country. It is noted that the country is in a very difficult position, and that the people are very poor. It is suggested that the government should take steps to improve the general situation, and to provide more relief.

נו כן, יש לנו מיסטר שקפ. פגישותי עם אשכול מיום שהכרתיו היו תמיד של פיגישה של משורר צעיר, פחות צעיר, עם ראש ממשלה. תמיד היו לנו ראשי ממשלה בחזון שלנו. ואני זוכר את השיחות ביני ובינו, היו אלה תמיד שיחות על מה כותב, והתברר לי שהוא קורא מה שכותבים, ושהוא אוהב ספק. אני אם אפשר לאמר כך, אהבתי באשכול את הכלתי-שליטי, את הכלתי ראש ממשלה, את הכלתי כריזמטי, שזה דהומני, את המבין שכריזמה יש לי ולך. וזהו סוד הקשר שאיננו אצל שליטים, הקשב לזולת. האם זה מקרה שעם עלותו לשלטון אצלנו כראש ממשלה, החל בכנסת אקלים של קשב, של סובלנות, אינני זוכר שהיו הרבת קריאות ביניים שנהפכו לפחופה, של חילול כנסת ישראל. אני חושב כי הוא הנהיג את זה. אני אהבתי בו את מהדליו. שהוא נאם אחד הנאומים שלו שטיפס לתכמי החכמות האבטי-אשכוליות, שהוא גיטסס אמרתי נפלא, והלואי והיו מנהיגנו מגמגמים קצת, כי הגמגום הוא קצת ויכוח עם עצמך, חוסר בטחון. ואין דבר נפלא יותר מאשר חוסר בטחון של שרי בטחון. ואז הם אינם שרי הבטחון העצמי, אלא שרי הבטחון בתוך של העם היהודי.

אהבתי אצלו את הפסוק שרבים, את הפסוקים את האידיש המתובלת בתוך נאומים רציניים מפלכתיים, דבר אשר היה נפלא אצל וייצמן ז"ל. אצל ביאליק. גם ביאליק היה ראש ממשלת הרוח שלנו. התבלין העממי הזה ההומניזציה של השליטה, הפגת הגיבון החיצוני של שליט אל ידי אמירה עממית. צר לי מאד שנדמה לי כי הוא האחרון בראשי הממשלה, או כמעט אחרון אשר ככה יהיו שליטים, על-ידי פוסת יהודי טוב, על-ידי ללצה טובה, על-ידי סכר פנים יפות. ראינו הרבה גבורות, בארץ הזאת ודאי גבורה, אני אינני יודע גבורה יותר יפה, יותר הומנית מאשר הוכיח אשכול כשהוא עמד סול חכמים של בעלי תפלות, שהוציאו שתי מהדרות אם אינני טועה, סול חיצי רעל עקשניים, יום-יום, בכל הזדמנות וחוסר הזדמנות, כשהוא לא הגיב, הרחוב, השוק, העם ראו בזה חולשה, המפחד, ראיתי בזה גבורה עליונה אשר הוכיחה את עצמה. יש תמונה בשוויק, שקורפורל אינני זוכר מי מתעלל בו, נותן לו פקודות להלך שמאלה ימינה, רוצה לעייף אותו שהוא יפול, והוא עושה ומלגלג ומלעיג. והקורפורל מתעייף, אלה בעלי חכמות יתעייפו. אשכול ההומני השליט ההומני הגיע לגדלות גם לגדלות של ששת הימים.

כשעסקתי בתרגומי שירה היו שירים שאהבתי מאד באופן מיוחד, אחד מהם אקרא לכם הוא קצת שייך לענין, כתב אותו משורר תמחוני גאון,

שתמהובותו גם פירנסה את גאונותו וגם מנעה ממנו להיות גאון פורסלי  
והוא כתב : שבעתיים נעים לי להביט אל כוכבים, פלחתום על פסקי-  
דין של מוות. שבעתיים נעים לי להקשיב על קולם של פרחים המבקשים  
זהות בעברי על פני הגן סאירות קני רובים ההורגים את המשכימים  
להרגני. הנה משום מה לעולם, לעולם לא אהיה לשליט. אני את אשכול  
איש דגניה יכול לראות עובר בקפה, ושבלים אופרים לוי לוי, והוא  
יודע שזה מדובר אליו ומטב ראשו ואומר שלום שבלים. היה לנו סמל  
כפול של חרב ושבלת. אל החרב אפרנו תמיד הלויא ולא בצטרך לה,  
על השבלת התפללנו שהזיווג היה, היה ההכרה אשר לא יגונה, והחזון  
אשר יכסף.

אני אוהב שליטים המקבלים בעצבות את הכרח החרב. אבל אורם ומאורם  
בשבלת, כך ראיתי את האיש אשכול. וכשבביתו נערכה מסיבה לכבוד  
אחד הדברים אשר עשיתי בדהפתי על עצם היוזמה הזאת, נדמה לי  
סאין זה מקובל כאן, ושם פתאום הוחלט שעלי להגיד משהו. ראיתי איך  
סידרו שולחן על גבי שולחן כסא ובבצת ראש ממשלה, כמו בבוהמה אני  
עומד מדבר על גבי שולחן על גבי כסא, אפרתי שבלת. וכשגרנו בסרם  
היות מדינה, שפדן וטרם היות ראש ממשלה לישראל, כבית אחד ברחוב  
אחד, והייתי חוזר לעת ערב הביתה ורואה אותו כמעט יום יום כמעט  
תמיד באותה שעה מהלך עם אמי ז"ל, מהלך ואני מדחוק, הייתי רואה  
בעינים השניות הרואות יותר טוב, אותו כאילו זה אחי דב ז"ל,  
ואמא הולכת עם אחי הבכור, מני אז לא נשתחררתי מן ההרגשה בכל  
פגישותי עם אשכול כי אני מדבר עם אחי הבכור דב, עם אחי הבכור.

על כך על העממי שבו, על ההומני שפגם לשמחתי בכריזמטיות ובשליטיות  
ובשרריות שבו, על הגמגום שבו שפגם ברודני שבו, על חוסר כשרונו  
לתת פקודות, על פשרנותו הנפלאה שהיא הומניזם של שליטה, על כך  
מורה בליבי אהבת אח צעיר, משורר, ואח בכור מלך. יהי זכרו  
ברוך.